

Hab-os kávé Keszthelyi Bélával

„Lohengrin a legjobb idegcsillapító” A szegedi „opera-keresztapa”

– A zene szeretete nálunk családi hagyomány volt. A nagyszüleim még Temesvár környéki svábok voltak. Én már itt születtem. Apám – aki Szegeden volt bíró – egy kvartettben játszott. Minden héten összejöttek nálunk a barátaival muzikálni, s engem már akkor nem lehetett kizavarni a szobából. A Szent Imre Egyesület zenekarának is apám volt a dirigense. A zenei vénát és a muzsika szeretetét tőle örököltem. Hegedülni szerettem volna, ezért beíratk a zeneiskolába, amelynek akkoriban Király-König Péter volt az igazgatója. Az öregúrra nagyon emlékszem, alacsony ember volt, mindig malaclopóban és nagyszélű kalapban járt. Ő sem tudott rendesen magyarul, egyszer társaságban felvetődött: milyen érdekes, hogy a tyúkon kívül nincs ty-vel kezdődő szavunk. Király Péter bácsi felháborodva felkiáltott: „Hogyne lenne, ott a tyuhaj, a tyertya, meg a tyufa!” Akkoriban nem volt még Szegeden operatársulat, de jöttek a stagione-sok, apám mindig elcipelt ezekre az előadásokra. Nagy szerencse volt, hogy Fricsay Ferenc akkoriban került Szegedre, mert ő – mint ahogyan később Amerikában Leonard Bernstein is – az ifjúsági hangversenyeken elmagyarázta a zene-műveket. Tudom, sokan azt mondják erre, hogy megette a fene azt a művészetet, amit magyarázni kell, de így megértettük, hogy a fuvalaszó madárfüttyöt akar utánozni, a Les Preludes viharra pedig nemcsak egy mennydörgős vihart, hanem egy lelki vihart is ábrázol. A zenének is van nyelve, amit meg kell tanulni, hogy ne csak szeresse, hanem értse is az ember. Fricsay nemcsak elsőrangú zenész, hanem kiváló pedagógus is volt. Szeged virágzó zenei életének magvait ő vetette el, Vaszynek már volt mire építenie...

Régóta tudom, hogy hatalmas diszkotékája van, de csak most derült ki, mit is jelent ez a valóságban. Beszélgetésünk kezdetén először a lemezeit csodáltam meg. Több évtizedes gyűjtőmunka eredményeként sok, számomra megszerzhetetlennek tűnő, évek óta keresett lemezritkaságot ő csak úgy leemelhet a polcra, mintha egészen hétköznapi dolog lenne. Pedig nem az! Sok közgyűjtemény megírgyelhetné. Az '50-es években kedvenc hobbija a vitorlázórepülés volt, mára az igazi szerelme a zene és a színház maradt. Több mint harminc évig a Szegedi Szabadtéri Játékok ügyelőjeként töltötte el a nyári szabadságát. Dr. Keszthelyi Béla (68), nyugalmazott megyei szakfőgyógyász, a Szegedi Operabarátok Egyesületének elnöke miközben lemezgyűjteményét megmutatta, néhány sztorit is elmesélt.

Bejött a mikrolemez, elmaradt a nőülés

– Ilyen előzmények után nem fordult meg a fejében, hogy zenei pályára megy?

– Nagyon szerettem volna karmester lenni, de amikor 1947-ben hazajöttem a majdnem két éves angol fogságból, akkor erre nem volt lehetőségem, ezért inkább egy gyakorlatibb pályára mentem. Eredetileg orvosnak készültem, de a hadifogság miatt lekéstem az első félévről. A gyógy-

szerész karon viszont meg lehetett oldani, hogy keresztfélévesként a második félévvel kezdtem, így nem veszítettem el még egy évet. Az egyetemi éveim alatt történt, hogy szétverték a szegedi színházat, mert nem tudták elviselni, hogy a szegedi opera jobb volt, mint a pesti, és itt kitűnő prózai társulatot is létrehoztak. Ebben az időszakban szinte megszűnt a zenei élet Szegeden, ezért négyen-öten összefogtunk, s a háború alatt megmaradt lemezgyűjteményünket fel-

használva minden vasárnap lemezhangversenyt rendeztünk a Juhász Gyula Művelődési Házban. Később erre „ráharapott” a múzeum, és Múzeumi Vasárnap Délutánok címmel folytattuk nagy sikerrel. Amikor jó idő volt, kitelepültünk a lépcsőkre. Ez 3-4 évig ment így. Közben Paulusz Elemér össze-szedegedett egy kisebb zenekart, és 1953-ban elő tudták adni a Rigolettót. A következő években Rubányi Vilmos idején, majd Vaszy Viktor második korszakában újra kivirágzott a szegedi zenei élet. A lemezgyűjtést persze hobbiként tovább folytattam.

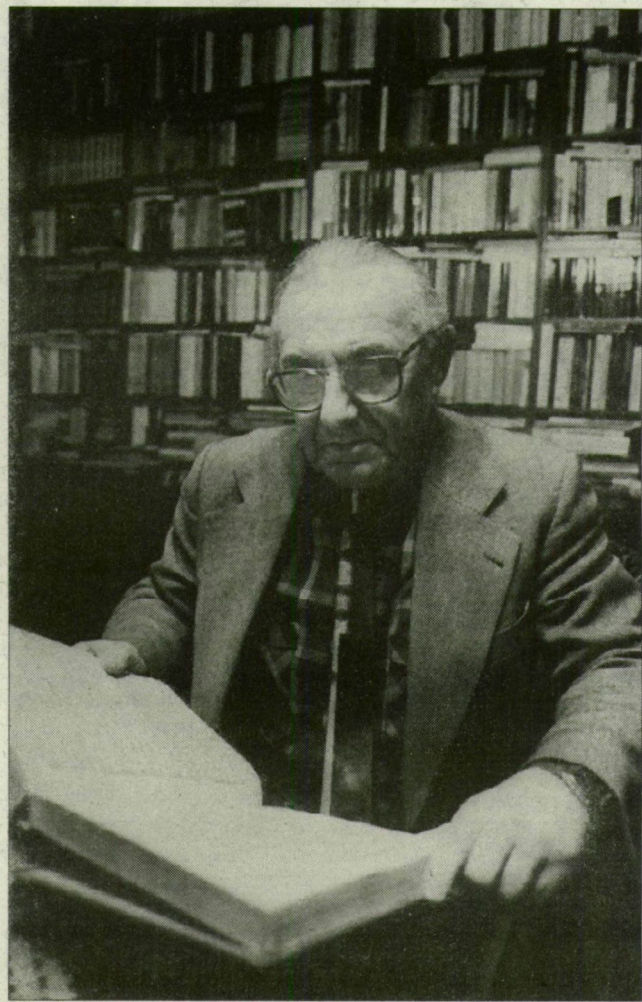
– Mekkora a gyűjteménye?

– Soha sem számoltam. Anyám mindig azzal piszkált, hogy házasodjak meg. Akkor még 78-as fordulat-számú lemezek voltak, azt mondtam, ha lesz 1000 lemezem, akkor megnősülök. Közben bejött a mikrolemez, így újra kellett kezdenem a gyűjtést, a nőülés pedig elmaradt... Óriási már a diszkotékám, és nagy a választék is. Carmenből például 7 teljes felvételem van, a Wagner-ciklusból is van vagy négy.

Schweinerei – mondta Klemperer

– Melyik a kedvenc, és melyik a legkülönlegesebb lemeze?

– Mindig az a legkedvesebb, amelyiket épp hallgatom. 15 évvel ezelőtt a Toscanini család házi gyűjteményéből rendkívül alacsony példányszámban, sorszámmal ellátva kiadtak 30 olyan lemezt, amit addig nem publikáltak. Ezeket sikerült megszereznem, talán ezek a legkülönlegesebbek. Sokáig igazi unikumnak számítottak, de mostanában CD-n is kiadták, így ma már könnyebben elérhetők. Nagyon szeretem a régi, eredeti, helyszíni felvételeket. Sok rádióközvetítést őrzök magnófelvételen. Rögzítettem annak idején Toscanini búcsúkoncertjét is. Köztudott, hogy Toscanininek kiváló memóriája volt, mindent fejből dirigált, de ezen a koncertjén belezavarodott a Tannhauser-nyitány

Fotók: Gyenes Kálmán

A Gregor-klub

– Úgy tudom, nemcsak ritka felvételek birtokosa, hanem sok művészhez baráti kapcsolat fűzi.

– A zene szeretetét, a lemezgyűjtést a személyes kapcsolataim is motiválták. Sokan jártak hozzám lemezt hallgatni, beszélgetni. 25-30 évvel ezelőtt még kevés embernek volt nagy gyűjteménye. Mindennapos vendég volt nálam Lehoczky Zsuzsa, Moldován Stefi, Kaló Flórián, Domján Edit, Sinkó Gyuri, Berdál Vali, többször járt nálam Tokody Ilona, de nem is sorolom a neveket tovább, nehogy valaki kimaradjon. Pál Tamással például itt „ettük meg” a kevésbé ismert Verdi-operát, a Johannát, amit később be is mutatott Szegeden.

– Az operabarátok egyesületének elnökeként ma is nagyon aktív.

– Gregor Jóskaival beszélgetve jutott eszünkbe, hogy szükség lenne egy ilyen egyesületre, ezért sokan azal támadnak bennünket, hogy mi vagyunk a Gregor-klub. Az igaz, hogy nagyon szeretjük Jóska, és nagy művésznak tartjuk, de nem állunk az ő befolyása alatt. Az egyesület kizárólag a közös érdeklődés alapján szerveződik, bennünket nem érdekel, hogy ki milyen pártállású, katolikus, zsidó vagy mohamedán, ha szereti a zenét, akkor szívesen látjuk. Szeretnénk, ha Szeged zenei élete, operajátváza minél színvonalasabb, sokszínűbb lenne. A mai zaklatott világban ha az ember le tud ülni, és olvadozó szívvel végig tudja hallgatni a Lohengrint, akkor az többet ér, mint egy idegcsillapító. Ha a munkahelyemről idegesen jöttem haza, akkor mindig zenehallgatással vezetem le a feszültséget. Sajnálom azokat, akik nem szeretik a zenét, mert nagyon sok gyönyörűségtől megfosztják magukat.

Hollósi Zsolt

